

Гэта па-нашаму!

ЯК ЧАРАПАШКІ-НІНДЗЯ НА МОВЕ ЗАГАВАРЫЛІ

Замежнае кіно на роднай мове — даўняя мара многіх. На жаль, усе стужкі, што дэманструюцца ў айчынных кінатэатрах, маюць расійскі дубляж. Але прынцып «калі не мы, то хто?» спрацоўвае і тут — апошнім часам аматарскія студыі, што займаюцца перакладам, з'яўляюцца як грыбы пасля дажджу. Адно агучваюць камедыійныя серыялы і мультсерыялы, іншыя — поўнаметражнае кіно, нехта проста дабаўляе да арыгінальных роляў беларускія субцітры... Мы сустрэліся са стваральнікамі маладога ва ўсіх сэнсах праекта па перакладзе мультсерыялаў пад назвай Канапа Project.

Дзмітрыю АСТРОЎСКАМУ — усяго 15 гадоў. Яго сябру, выпускніку Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта **Льву ГЛУШЫЦКАМУ** — 23, у праекце ён адказны за пераклад.

— У мяне заўсёды была мара — рабіць свой унёсак у развіццё беларускага, — распавядае Дзмітрый. — Раней рабіў своеасаблівыя мультфільмы, здымаючы сваё праходжанне адной з камп'ютарных гульні. Тады ж вырашыў набыць сабе прафесійны мікрафон. Калі тэхніка была ўжо замоўлена, мой бацька падкінуў ідэю — займацца агучаннем мультфільмаў.

Калі гуказапісваючы прылады дайшлі да адрасата, Дзмітрый зняў трэйлер (кароткі ролік з агучанымі фрагментамі) паводле мультсерыяла «Чарапашкі-ніндзя», загрузіў яго ў адну з сацыяльных сетак і разаслаў ва ўжо існуючыя суполкі перакладчыкаў кіно на беларускую мову.

— Я пабачыў гэты фрагмент і адразу ж зацікавіўся, — узгадвае Леў. — Мяне яшчэ на старэйшых курсах вабіла літаратурнае рэдагаванне, пераклад і іншая моўная праца. Магу перакладаць з нямецкай, англійскай. А тут такі шанец папрактыкавацца! Захацелася дапамагчы. Звязаўся з Дзмітрыем, так усё і пачалося.

«Хочацца, каб кожны мужчынскі ці жаночы голас належаў асобнаму персанажу, тады канчатковы прадукт нагадваў бы прафесійны. Цяпер жа Дзіму даводзіцца прыкладаць усе намаганні, каб яго героі гучалі па-рознаму.»

Праект атрымаў назву «Канапа». Сэнс, як тлумачаць хлопцы, вельмі просты — «сядайце і адпачывайце, глядзячы перакладзеныя намі мультфільмы». Ды ўсё робіцца ў хатніх мовах, фактычна, на той жа канапе. Мужчынскія ролі агучвае Дзмітрый, жаночыя — яго маці. У запісах асобных серый прымаў удзел яшчэ адзін

хлопец, які таксама адгукнуўся на прапанову ў інтэрнэце. — Над выбарам мультсерыяла доўга не задумваўся, — кажа Дзмітрый. — Мне з дзяцінства падабалася гісторыя пра чарапашак-ніндзя. Выраслі спыніцца на новых, сучасных «Чарпашках», бо хочацца адпавядаць запытам аўдыторыі. Мы спадзяёмся, што нашы серыі дапамогуць дзецям чуць беларускую мову з самага ранняга ўзросту, тады ёсць верагоднасць, што яны будуць на ёй размаўляць. Бо, напрыклад, я пачаў цікавіцца беларускай мовай, толькі калі быў ужо падлеткам, а яшчэ га-

Дзмітрый Астроўскі і Леў Глушыцкі.

ды тры таму амаль ёй не валодаў. Ды і ўвогуле, праектаў агучвання дзіцячых мультфільмаў вельмі мала, узгадваецца хіба толькі суполка «Кінаконг», якая пераклала мультсерыял «Свінка Пэпа». Дарэчы, попыт сапраўды ёсць, некаторыя бацькі цікавяцца, калі выйдуць новыя серыі.

Тэхнічна працэс выглядае наступным чынам: з англамоўнай версіі мультфільма бяруцца субцітры. Леў іх перакладае. Пасля наступае самы адказны перыяд — агучванне. Дзмітрый і іншыя «акцёры» запісваюць кожную фразу асобна. Такі спосаб часам стварае праблемы, бо ўзні-

каюць складанасці з падборам інтанацыі. Але запісваюцца адразу (калі мультфільм ідзе на экране, а акцёр паралельна чытае рэплікі) пакуль не атрымаваецца — любая паўза ці агаворка псуе ўсю працу. — Выніку хлопцы ствараюць аўдыядарожку, якая замяняе арыгінальную. Працэс перакладу 20-хвіліннай серыі займае каля тыдня.

— Галоўнае, да чаго мы цяпер імкнемся, — знайсці як мага больш людзей для агучвання персанажаў, — распавядае Леў. — Хочацца, каб кожны мужчынскі ці жаночы голас належаў асобнаму персанажу, тады канчатковы прадукт нагадваў бы прафесійны. Цяпер жа Дзіму даводзіцца прыкладаць усе намаганні, каб яго героі гучалі па-рознаму. Але не кожны пагаджаецца з намі супрацоўнічаць, бо нават адна серыя, калі хочаш зрабіць яе якасна, займае шмат часу.

Цяпер перакладзена толькі некалькі серый «Чарапашак-ніндзя». Часам у інтэрнэце ўзнікаюць праблемы з аўтарскімі правамі і ролікі выдаляюць. Але хлопцы не плануюць спыняцца. Яны кажуць, што з радасцю ўзяліся б і за поўнаметражнае кіно, быў бы час. Што ж датычыцца магчымай канкурэнцыі з іншымі перакладчыцкімі суполкамі, то яе, па словах маладых людзей, няма: «Мы робім агульную справу, якая тут можа быць канкурэнцыя?»

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@vziavda.by

Пашыраючы прастору

АМАТАРСКАМУ ТЭАТРУ «ВЕШАЛКІ» НЕ ПАТРЭБНЫ

Напэўна, кожны ведае выказванне Станіслаўскага: «Тэатр пачынаецца з вешалкі». Але сёння яго здаецца мне крыху не актуальным. Асабліва для артыстаў сучасных аматарскіх тэатраў.

Для іх прастора выступлення не абмежавана: вуліцы, цэнтры мастацтва, музеі і г. д. Такія паказы праходзяць без пампезнасці, урачыстасцяў і маленькіх кішэнных бінокуляр.

За мяжой, вядома, такіх вулічных шоу куды больш, чым у нас, аматарскія тэатры можна сустрэць амаль у кожнай навуцальнай установе ці працоўным калектыве. У нашай краіне большасць тэатральных артыстаў-аматараў сканцэнтравана ў сталіцы. І існуюць яны за ўласныя сродкі.

УЗАЕМАДЗЕЯННЕ З ГЛЕДАЧОМ

Менавіта такія словы падыходзяць тэатру «Мусташ». На выступленнях гэтага калектыву глядачы ператвараюцца ў актыўных удзельнікаў дзейства.

Акцёраў тэатра на вуліцах Мінска пазнаць лёгка: у вочы заўсёды кідаюцца іх чорныя арыстакратычныя вускі. У «Мусташа» ёсць некалькі асноўных праектаў. У паказе «Паштавікі» акцёры раздаюць мінакам каляровыя паштоўкі. Але атрымаць іх не так проста: давядзецца «разбудзіць у сабе» гарэзу: патанчыць, паскакаць, пабегаць. Па заканчэнні перформанса кожны глядач можа ўкінуць у скрыню картку для блізкіх ці сяброў. Паштавікі абяцваюць — яна гарантаванаой дайдзе да адрасата.

Не менш узаемадзеяння з глядачамі і ў праекце «Фотафрэнія». Артысты з'яўляюцца ў ажуўленых месцах у ролі фатографістаў. У цяльняшках, са старымі плёначнымі фотаапаратамі... Прапаноўваюць мінакам зрабіць вяслія і нечаканыя кадры. Глядачоў падмаюць на рукі, выбудуваюць з імі розныя карціны, дурэюць і веселяцца.

карпаратывах, розных святах, каб потым аплачваць рэквізіт без шкоды для свайго кашалька.

З іншага боку, дзякуючы грантам з'яўляецца магчымасць гастрываваць. Звычайна краіна-запрашалнік аплачвае ўсе выдаткі. Так, напрыклад, мы з'ездзілі ў Расію і Польшчу.

Беларусь — краіна творчых юнакоў і дзяўчат. Але сёння аматарскім тэатрам тут цеснавата і цяжкавата. Усё ж мастацтва павінна падтрымлівацца на больш высокім узроўні.

Удзельнікі Босага тэатра рэпетыруюць спектакль «Камень».

БАСАНОЖ ПА СЦЭНЕ

Пяць гадоў таму на факультэце міжнародных адносін БДУ з'явіўся Босы студэнцкі тэатр. Як вы зразумелі з назвы, дзяўчат і хлопцы выходзяць да глядачоў без абутку. Смела, дзіўна, імпазантна.

На пачатку сваёй дзейнасці ўдзельнікі тэатра з усходнім уплывам не маглі знайсці ў Мінску тупляў, неабходных для пастаноўкі. Калі надзея зусім згасла, вырашылі выхо-

дзіць на сцэну басанож. І не прагадалі! Неўзабаве гэты ход ператварыўся ў адметную рысу тэатра і знашоў адлюстраванне ў яго назве.

Мікіта МОНІЧ, каардынаатар і адзін з заснавальнікаў тэатра, адзначае, што ўсходняя спецыфіка акцёрам асабліва даспадобы, бо большасць артыстаў — студэнты і выпускнікі ўсходнаўсходніх спецыяльнасцяў.

— У новым творчым сезоне будзем працаваць над спектаклем-стылізацыяй японскага тэатра кабукі па п'есе Барыса

«Мусташ» здзіўляе і эпаціруе глядачоў...

прыклад, мы рэпетыруем у Нацыянальным мастацкім музеі, а плячоўкай для эксперыментальных пастаноўак служыць Цэнтр сучасных мастацтваў.

УХІЛ ДА ФІЛАЛОГІІ

І месца рэпетыцый, і назву наступнай тэатральнай студыі можна абазначыць проста — «На Філфаку». Тэатральнай трупе Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта ў наступным годзе спойніцца дзвятнаццаць. Кожны год на сцэнічных падмостках з'яўляюцца новыя спектаклі і новыя зоркі.

Рэжысёр тэатра Кацярына ТАНАНАЙКА кажа, што набор у трупу праходзіць кожную восень, і любы ахвотны (не толькі студэнт) можа прыйсці і атрымаць сваю хвілінку славы.

— У нашым тэатры каля 30 чалавек, большасць з іх — студэнты, але ёсць і тыя, хто ўжо даўно скончылі вучобу. Штогод прыходзяць і навічкі — трапіць да нас няцяжка, кастынг складаецца з аднаго этапу: гэта прэзентацыя на выбар байкі, верша, манало-

гу, прозы, эцюда, пантамімы... Галоўнае, каб былі талент і жаданне!

На пачатку сваёй дзейнасці ўдзельнікі тэатра з усходнім уплывам не маглі знайсці ў Мінску тупляў, неабходных для пастаноўкі. Калі надзея зусім згасла, вырашылі выходзіць на сцэну басанож. І не прагадалі!

Сёння ў рэпертуар тэатра ўваходзяць тры спектаклі: «Кентарвільскі прывід», «У джазе толькі дзяўчаты» і «Двое на арэлях». Гэтым годам запланаваны навічкі — драма па матывах рамана О. Уайльда «Дарыян Грэй» і пластычны спектакль, які раскажа пра жанчын, што сутыкнуліся з прыгнётам і сексуальным рабствам за мяжой.

Хрысціна ХІЛЬКО.